

**ИЗБОРНОМ ВЕЋУ
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТА ЗА СПЕЦИЈАЛНУ ЕДУКАЦИЈУ И РЕХАБИЛИТАЦИЈУ**

Изборно веће Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, на VII редовној електронској седници одржаној 4. фебруара 2021. године, на основу чл. 73., 74. и 75. Закона о високом образовању („Службени гласник РС“, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 – др. закон, 67/2019 и 6/2020 – др. закони), чл. 52. Статута Факултета и чл. 8. Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника и сарадника Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, као и на основу предлога Одељења за превенцију и третман поремећаја понашања, донело је Одлуку о образовању Комисије за припрему извештаја (бр. 21/12 од 10.02.2021. године) за избор наставника у звање ванредног професора за ужу научну област Општа педагогија са методологијом и историја педагогије у следећем саставу:

1. **др Радован Антонијевић**, редовни професор Универзитета у Београду – Филозофског факултета, председник Комисије,
2. **др Бранко Јовановић**, редовни професор у пензији Универзитета у Приштини – Филозофског факултета у Косовској Митровици, члан и
3. **др Оливера Кнежевић-Флорић**, редовни професор Универзитета у Новом Саду – Филозофског факултета, члан.

На основу прегледа конкурсног материјала и анализе приложене документације, Комисија подноси Изборном већу Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију следећи

ИЗВЕШТАЈ

ПОДАЦИ О КОНКУРСУ

На расписан конкурс, објављен у огласном листу Националне службе за запошљавање "Послови", број 921/922 од 17. фебруара 2021. године, за избор наставника у звање ванредног професора за ужу научну област Општа педагогија са

методологијом и историја педагогије пријавио се један кандидат, др Марија Јелић, доцент Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију.

ПОДАЦИ О ПРИЈАВЉЕНОМ КАНДИДАТУ: др Марија Јелић

ОСНОВНИ БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Др Марија (Мирослав) Јелић рођена је 11. марта 1971. године у Кикинди, где је завршила основну и средњу школу. Дипломирала је на Дефектолошком факултету Универзитета у Београду, Смер за превенцију и ресоцијализацију лица са поремећајима у друштвеном понашању, а затим је на истом факултету завршила и магистарске студије. Научно звање доктор педагошких наука стекла је на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду. Од 1998. године живи и ради у Београду. Тренутно је запослена на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију на радном месту наставника у звању доцента, за ужу научну област Општа педагогија са методологијом и историја педагогије.

СТРУЧНА БИОГРАФИЈА, ДИПЛОМЕ И ЗВАЊА

Др Марија Јелић дипломирала је 1997. године на Универзитету у Београду - Дефектолошком факултету (сада Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију), Смер за превенцију и ресоцијализацију лица са поремећајима у друштвеном понашању, са просечном оценом 8,56 и оценом 10 за дипломски рад, чиме је стекла назив дипломирани специјални педагог. Магистарску тезу под називом *Међусобни сукоби ученика средњих школа и њихово разрешавање*, одбранила је 2007. године на истом факултету и тиме стекла академски назив магистра дефектолошких наука – научно подручје Превенција и ресоцијализација лица са поремећајима у друштвеном понашању. Докторску дисертацију под називом *Педагошке импликације развијања социјалне компетентности деце и младих без родитељског старања* одбранила је 2015. године на Одсеку за педагогију Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, чиме је стекла научно звање доктор педагошких наука.

Др Марија Јелић је 1998. године засновала радни однос на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију као млади таленат-истраживач (у трајању од две године).

У периоду од 2000. до 2009. године кандидаткиња је била ангажована на неколико истраживачких и акционих пројеката од стране организација које се баве активностима хуманитарног карактера: “Дечије играонице” (у организацији Save the Children Fund; 2000 год.), „Превенција тортуре – подршка рехабилитацији жртава тортуре” (Хелсиншки одбор за људска права у Србији; 2001-2006), „Социјалне установе у Србији – подршка реформски оријентисаној стратегији“ (Хелсиншки одбор за људска права у Србији; 2008-2009).

Од 2010. године др Марија Јелић је поново запослена на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију у Београду, где је изабрана у звање асистента за ужу научну област Општа педагогија са методологијом и историја педагогије. У исто звање поновно је бирања 2013. године. Била је ангажована на реализацији предмета Педагогија, Увод у педагогију и Породична педагогија. У звање доцента за ужу научну област Општа педагогија са методологијом и историја педагогије изабрана је 2016. године.

НАСТАВНИ РАД

Др Марија Јелић има дугогодишње искуство у наставном раду са студентима Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, најпре као асистент, затим, у звању доцента од 2016. године ангажована је у реализацији наставе, спровођењу вежби и других предиспитних обавеза студената на основним академским студијама, на обавезном предмету Увод у педагогију (за студенте прве године, студијски програми Логопедија и Специјална едукација и рехабилитација особа са тешкоћама у менталном развоју) и на изборном предмету Породична педагогја (за студенте четврте године, студијски програм Логопедија). Поред тога, ангажована је у реализацији наставе на докторским академским студијама на изборном предмету Социјални модел ометености на студијском програму Дефектологија.

Током протеклог изборног периода, у студентским анкетама о вредновању педагошког рада наставника, педагошки рад др Марије Јелић оцењен је одличним просечним оценама за предмете на основним академским студијама (Увод у педагогију 4,78; Породична педагогија 4,86).

Оцена наставног рада

Др Марија Јелић је у протеклом изборном периоду континуирано и темељно извршавала своје обавезе у реализацији наставе и радила на иновирању програма предмета које реализује. Кандидаткиња је током вишегодишњег рада са студентима

уводила иновације, како у садржаје, тако и у области примењених метода рада и развијала научно и критичко мишљење код студената. Према мишљењу Комисије, наставни и педагошки рад др Марије Јелић у претходном изборном периоду одликује висок степен стручности и одговорности у припреми наставе, као и професионалност и етичност у комуникацији са студентима на шта указују и одличне просечне оцене у студентским анкетама.

НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД

а) Радови објављени пре избора у звање доцента

РАД У НАЦИОНАЛНОМ ЧАСОПИСУ МЕЂУНАРОДНОГ ЗНАЧАЈА (М24)

1. **Јелић, М.** и Стојковић, И. (2016). Породица и интелектуалне способности адолесцената као чиниоци њиховог просоцијалног понашања. *Зборник института за педагошка истраживања*, 48(1), 48-69. [https://doi: 10.2298/ZIP11601048J](https://doi.org/10.2298/ZIP11601048J)
2. **Јелић, М.** (2011). Успех у школи и решавање међусобних конфликта ученика. *Настава и васпитање*, 60(1), 100-116. ISSN 0547-3330, УДК 37.064;316.62-057.874;159.923.5-057.874

САОПШТЕЊЕ СА МЕЂУНАРОДНОГ СКУПА ШТАМПАНО У ЦЕЛИНИ (М33)

1. Јовановић, Б. и **Јелић, М.** (2014). Педагошка подршка ученицима у концепцији хуманистичке педагогије. У Р. Николић (ур.) *Зборник радова међународног научног скупа „Настава и учење савремени приступи и перспективе“*, 7. новембар 2014, Ужице (стр. 73-88). Универзитет у Крагујевцу Учитељски факултет у Ужицу. ISBN: 978-86-6191-023-4.
2. **Jelić, M.** i Stojković, I. (2014). Socijalne veštine adolescenata sa lakom intelektualnom ometenošću. U M. Vuković (ur.), *Zbornik radova VIII međunarodnog naučnog skupa "Specijalna edukacija i rehabilitacija danas"*, 7-9. novembar 2014, Beograd (str.313-320). Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. ISBN: 978-86-6203-061-0.
3. **Jelić, M.** i Grandić, R. (2013). Porodični riziko faktori i socijalna kompetentnost dece. U M. Vuković (ur.), *Zbornik radova VII međunarodnog naučnog skupa "Specijalna edukacija i rehabilitacija danas"*, 27-29. septembar 2013, Beograd (str. 67-76). Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. ISBN: 978-86-6203-045-0.
4. **Jelić, M.** (2012). Od tradicionalnog ka inkluzivnom modelu obrazovanja dece sa teškoćama u razvoju. U I. Čutura (ur.), *Zbornik radova međunarodnog naučnog skupa Škola kao činilac razvoja nacionalnog i kulturnog identiteta i proevropskih vrednosti: obrazovanje i vaspitanje-*

tradicija i savremenost, 16. april 2011, Jagodina (str. 255-269). Jagodina: Pedagoški fakultet. ISBN 978-86-7604-087-2.

5. **Jelić, M.** (2011). Uloga porodice u razvijanju prosocijalnog ponašanja dece sa intelektualnom ometenošću. U N. Glumbić i V. Vučinić (ur.), *Zbornik radova V međunarodnog naučnog skupa "Specijalna edukacija i rehabilitacija danas"*, 24-27 septembar 2011, Zlatibor (str.274-281). Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. ISBN 978-86-6203-029-0.

САОПШТЕЊЕ СА МЕЂУНАРОДНОГ СКУПА ШТАМПАНО У ИЗВОДУ (M34)

1. Grandić, R i **Jelić, M.** (2013). Institucionalna zaštita dece bez roditeljskog staranja. U M. Vuković (ur.), *Zbornik rezimea VII međunarodnog naučnog skupa "Specijalna edukacija i rehabilitacija danas"*, 27-29. septembar 2013, Beograd (str. 99-100). Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. ISBN: 978-86-6203-032-0.

2. Jovanović, B. i **Jelić, M.** (2012). Mogućnosti primene kvalitativnih istraživačkih metoda u proučavanju razvoja darovitih učenika. U: G. Gojkov i B. Vujasin (Ur.), *Zbornik rezimea 18. međunarodog skupa Metodološki problemi istraživanja darovitosti*, 29. jun 2012, Vršac, (str.33). Vršac: Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača „Mihailo Palov“. ISBN: 978-86-7372-153-8.

РАД У ВРХУНСКОМ ЧАСОПИСУ НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА (M51)

1. **Jelić, M.** (2011). Škola kao kontekst javljanja sukoba. *Pedagogija*, 66(1), 18-28. ISSN 0031-3807. UDK: 37.061/.064, 316.624.

2. **Jelić, M.** (1998). Kriza mladih u krizi društva (empirijsko istraživanje). *Socijalna misao*, 17(1), 115-142. ISSN 054-400-IX.

3. **Jelić, M.** (1997). Kriza mladih u krizi društva (teorijski pristup). *Socijalna misao*, 16(4), 151-183. ISSN 054-400-IX.

РАД У ИСТАКНУТОМ НАЦИОНАЛНОМ ЧАСОПИСУ (M52)

1. **Јелић, М.** и Грандић, Р. (2015). Друштвена реакција у заштити права деце без родитељског старања. *Педагошка стварност*, 61(1), 18-32. ISSN 0553-4569.

2. **Јелић, М.** (2013). Специфичности педагошког рада са ученицима с поремећајима понашања. *Педагошка стварност*, 59(1), 109-124. ISSN 0553-4569.

3. **Jelić, M.** i Jovanović, B. (2011). Siromaštvo kao faktor školskog neuspeha učenika. *Socijalna misao*, 72(4), 79-95. ISSN 0354-401X.

4. **Jelić, M.** (2007). Stilovi rešavanja međusobnih sukoba učenika: validnost i pouzdanost skale. *Socijalna misao*, 55(3), 155-168. ISSN 0354-401X.

САОПШТЕЊЕ СА СКУПА НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА ШТАМПАНО У ИЗВОДУ (M64)

1. **Jelić, M.** i Čolić, G. (2014). Ponašanje učenika različitog porodičnog i intelektualnog statusa u školskom kontekstu. *Zbornik rezimea XVII naučne konferencije "Pedagoška istraživanja i školska praksa. Izazovi savremenog obrazovanja: nove uloge nastavnika, učenika i roditelja"*, 17.oktobar. Beograd (str.104-105). Beograd: Institut za pedagoška istraživanja i Učiteljski fakultet. . ISBN 978-86-7447-121-0.

2. Čolić, G. i **Jelić, M.** (2014). Nivo obrazovanja roditelja i semantička sposobnost dece sa specifičnim jezičkim poremećajem. *Zbornik rezimea III stručno-naučnog skup sa međunarodnim učešćem "Aktuelnosti u edukaciji i rehabilitaciji osoba sa smetnjama u razvoju"*, 28-30. novembar, Smederevo (str.32). Smederevo: Resurni centar za specijalnu edukaciju. ISBN 978-86-89713-01-5.

ОДБРАЊЕНА ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА (M70)

1. **Jelić, M.** (2015). *Pedagoške implikacije razvijanja socijalne kompetentnosti dece i mladih bez roditeljskog staranja*. Doktorska disertacija. Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu

ОДБРАЊЕН МАГИСТАРСКИ РАД

1. **Jelić, M.** (2007). *Međusobni sukobi učenika srednjih škola i njihovo razrešavanje*. Magistarski rad. Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju - Univerzitet u Beogradu.

б) Радови објављени после избора у звање доцента

РАД У ТЕМАТСКОМ ЗБОРНИКУ МЕЂУНАРОДНОГ ЗНАЧАЈА (M14)

1. Stojković, I & **Jelić, M.** (2020). Theory of Lev Vygotsky as a framework for inclusive education research. In G. Nedović & F. Eminović (Eds.), *Approaches and Models in Special Education and Rehabilitation* (pp. 61- 72). Belgrade: University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation. ISBN 978-86-6203-139-6

2. **Jelić, M.** & Čolić, G. (2016). Students' characteristics and their social competence. In S. Nikolić, R. Nikić & V. Planković (Eds.), *Early Intervention in Special Education and Rehabilitation* (pp. 615-636). Beograd: University of Belgrade – Faculty of Special Education and Rehabilitation. ISBN 978-86-6203-086-3

РАД У НАЦИОНАЛНОМ ЧАСОПИСУ МЕЂУНАРОДНОГ ЗНАЧАЈА (M24)

1. **Јелић, М.** и Стојковић, И. (2020). Утицај родитељства на социјалну компетентност адолесцената са интелектуалном ометеношћу и адолесцената типичног развоја. *Зборник*

института за педагошка истраживања, 52(2), 331-378.

<https://doi.org/10.2298/ZIP12002331J>

2. **Јелић, М.** и Стојковић, И. (2016). Тешкоће у социјалном функционисању адолесцената различитог породичног и интелектуалног статуса. *Настава и васпитање*, 65(2). 309-328. DOI: 10.5937/nasvas1602309J

САОПШТЕЊЕ СА МЕЂУНАРОДНОГ СКУПА ШТАМПАНО У ЦЕЛИНИ (М33)

1. Stojković, I., i **Jelić, M.** (2019). Psihosocijalna podrška adekvatnom razvoju afektivne vezanosti kod dece koja odrastaju u institucijama. U: M. Vuković (Ur.) *Zbornik radova X međunarodnog naučnog skupa "Specijalna edukacija i rehabilitacija danas"*, 25-26. oktobar 2019, Beograd (str.57-64). Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. ISBN 978-86-6203-129-7

2. **Jelić, M.**, i Stojković, I. (2017). Podsticanje socijalne kompetentnosti dece bez roditeljskog staranja. U: M. Filipović, i B. Brojčin (Ed.) *Eurlyaid Conference 2017; early Childhood intervention: For meeting sustainable development goals of the new millenium*, Proceedings, Belgrade, Serbia, October, 6-8th 2017 (str. 289-296). Beograd: Univerzitet u Beogradu – Faskultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. ISBN 978-86-6203-101-3

МОНОГРАФИЈА НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА (М42)

1. **Jelić, M.** (2020). *Razvijanje socijalne kompetentnosti učenika u školi*. Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. ISBN 978-86-6203-144-0 (стр.174)

РАД У ВРХУНСКОМ ЧАСОПИСУ НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА (М51)

1. **Jelić, M.**, Stojković, I. i Markov, Z. (2018). Saradnja predškolske ustanove i roditelja iz ugla vaspitača. *Specijalna edukacija i rehabilitacija*, 17(2), 165-187. <https://doi.org/10.5937/specedreh17-16592>

РАД У НАЦИОНАЛНОМ НАУЧНОМ ЧАСОПИСУ (М53)

1. **Јелић, М.** (2016). Вршњачки односи ученика: разлике с обзиром на интелектуалне способности и узраст. *Зборник радова Филозофског факултета у Приштини*, 46(1), 297-318. <https://doi.org/10.5937/zrffp46-10041>

2. Марков, З., Степанов, М. и **Јелић, М.** (2016). Сарадња родитеља деце са сметњама у развоју и вртића из перспективе васпитача. *Зборник Високе школе струковних студија за образовање васпитача*, 11(1), 127-140. ISSN 2217-5725.

ПРЕДАВАЊЕ ПО ПОЗИВУ СА СКУПА НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА ШТАМПАНО У ЦЕЛИНИ (М61)

1. Марков, З. и **Јелић, М.** (2017). Мишљења и искуства васпитача о примени

инклузивног васпитно-образовног рада у пракси. У С. Радосављевић (ур.), *Зборник радова са националног научног скупа: „Истраживачки приступ васпитној пракси“*, 7-10 децембар 2017, Тара (стр.5-14). Смедерево: Савез удружења васпитача Србије. ISBN 978-86-87965-55-3.

САОПШТЕ СА СКУПА НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА ШТАМПАНО У ЦЕЛИНИ (М63)

1. **Јелић, М.** (2018). Различити нивои и методе процене социјалне компетентности код деце. У Г. Одовић (ур.), *Зборник радова са националног научног скупа: „Методе процене у специјалној едукацији и рехабилитацији“*, 24 децембар 2018, Београд (стр.31-40). Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. ISBN 978-86-6203-120-4.

2. Stojković, I., Markov, Z i **Jelić, M.** (2017). Korelati opažanja saradnje između roditelja i vaspitača u predškolskim ustanovama. U M. Stančić, A. Tadić i T. Nikolić Maksić (ur.), *Zbornik radova sa nacionalnog naučnog skupa Susreti pedagoga: “VasPITANjE danas”*, 29-30 septembar 2017, Beograd (str.127-132). Beograd: Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta u Beogradu i Pedagoško društvo Srbije. ISBN 978-86-80712-09-3.

САОПШТЕЊЕ СА СКУПА НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА ШТАМПАНО У ИЗВОДУ (М64)

1. Markov, Z. i **Jelić, M.** (2018). Priprema dece sa teškoćama za polazak u školu. *Zbornik rezimea I stručno-naučnog skup sa međunarodnim učešćem: “Specifičnosti obrazovanja, vaspitanja i socijalne zaštite osoba sa smetnjama u razvoju“*, 2-3. Novembar, Kikinda (str. 30-31). Kikinda: Škola za osnovno obrazovanje i vaspitanje učenika sa smetnjama u razvoju „6. Oktobar“. ISBN 978-86-900649-0-8.

2. Mesaroš Živkov, A., Markov, Z. i **Jelić, M.** (2018). Tradicionalne dečije igre u funkciji učenja dece u predškolskim inkluzivnim vaspitno- obrazovnim grupama. *Zbornik rezimea I stručno-naučnog skup sa međunarodnim učešćem: “Specifičnosti obrazovanja, vaspitanja i socijalne zaštite osoba sa smetnjama u razvoju“*, 2-3. Novembar, Kikinda (str. 34-35). Kikinda: Škola za osnovno obrazovanje i vaspitanje učenika sa smetnjama u razvoju „6. Oktobar“. ISBN 978-86-900649-0-8.

3. **Jelić, M.** i Markov, Z. (2018). Stavovi roditelja dece sa smetnjama u razvoju obuhvaćene pripremnim programom za polazak u školu prema saradnji sa vaspitačima. *Zbornik rezimea I stručno-naučnog skup sa međunarodnim učešćem: “Specifičnosti obrazovanja, vaspitanja i socijalne zaštite osoba sa smetnjama u razvoju“*, 2-3. Novembar, Kikinda (str. 42-43). Kikinda: Škola za osnovno obrazovanje i vaspitanje učenika sa smetnjama u razvoju „6.

Табела 1 – Квантитативни преглед структуре објављених радова

Врста научноистраживачког резултат	Ознака резултата	Број резултата		
		Пре избора	После избора	СВЕГА
Рад у тематском зборнику међународног значаја	M14	-	2	2
Рад у националном часопису међународног значаја	M24	2	2	4
Саопштење са међународног скупа штампано у целини	M33	5	2	7
Саопштење са међународног скупа штампано у изводу	M34	2	-	2
Монографија националног значаја	M42	-	1	1
Рад у врхунском часопису националног значаја	M51	3	1	4
Рад у истакнутом националном часопису	M52	4	-	4
Рад у националном научном часопису	M53	-	2	2
Предавање по позиву са скупа националног значаја штампано у целини	M61	-	1	1
Саопштење са скупа националног значаја штампано у целини	M63	-	2	2
Саопштење са скупа националног значаја штампано у изводу	M64	2	3	5
УКУПНО		18	16	34

Оцена научноистраживачког рада

Библиографију др Марије Јелић, осим магистарске тезе и докторске дисертације, чини и 34 референци од којих су 16 објављене после избора у звање доцента. Од укупног броја библиографских јединица, у 23 Марија Јелић је једини или први аутор. Након избора у звање доцента др Марија Јелић објавила је два рада у тематском зборнику међународног значаја, два рада у националном часопису међународног значаја, два саопштења са међународних скупова штампаних у целини, једну монографију националног значаја, један рад у врхунском часопису националног значаја, два рада у националном научном часопису, једно предавање по позиву са скупа националног значаја штампано у целини, два саопштења са скупова националног значаја штампаних у целини и три саопштења са скупова националног значаја штампаних у изводу.

На основу анализе садржаја и квалитета објављених радова које је кандидаткиња објавила у протеклом изборном периоду, Комисија констатује да је научно-истраживачки рад др Марије Јелић усмерен на проучавање веома значајних и актуелних питања педагошке науке. У највећем броју радова кандидаткиња се бави проучавањем актуелних тема, како из области опште педагогије, посебно у домену моралног васпитања и социјалне компетентности деце и младих, тако и из области породичне педагогије и сарадње породице и школе. У наставку ћемо указати на значај проучаване проблематике и квалитет једног броја радова др Марије Јелић.

Рад под називом *Students' characteristics and their social competence* [коаутор Г. Чолић] имао је за циљ да испита повезаност образовних и индивидуалних карактеристика ученика са различитим аспектима њихове социјалне компетентности. Пронађено је да у развијености социјалних вештина нема статистички значајних разлика у односу на интелектуални статус ученика, али да интелектуална ометеност са високим процентом заједничке варијансе (67%) објашњава чешће проблеме у понашању ученика са лако интелектуалном ометеношћу него ученика типичног развоја. У закључку је истакнуто да срединске варијабле имају снажнији утицај на социјалну компетентност ученика са лако ИО него когнитивна ограничења сама по себи те да би у циљу превенције *проблема у понашању, емоционалних и проблема са вршњацима* ефикасне мере ране интервенције превентивно требале бити фокусиране на родитеље, наставнике и вршњаке, а не само на дете. Узимајући у обзир повезаност социјалне и академске компетентности сличне импликације добијене су и у односу на образовне карактеристике ученика, те да у циљу превенције школског неуспеха, наставници кроз наставу морају подстицати све стране ученикове личности и више пажње посветити развијању њихове *кооперативности* и боље *самоконтроле* кроз изграђивање међусобног односа поверења и партнерских односа, другачију организацију рада на часу и чешћу примену кооперативног учења, као и награђивања залагања и труда неуспешних ученика.

Монографија под називом *Razvijanje socijalne kompetentnosti učenika u školi* фокусирана је на остваривање васпитне функције школе, а која је у васпитно-образовној теорији и пракси недовољно заступљена. Посебно је значајно што кандидаткиња, указујући на капацитете школе у развијању социјалне компетентности ученика, пажњу у овој монографији посвећује улози школе у превенцији неприхваљивих облика понашања ученика. Стога сагледавање природе и значаја развијања социјалне компетентности за успешно функционисање појединца, као и

разматрање потребе и могућности школе да делује у том домену, представљају веома важна и актуелна питања у педагошкој науци. Кроз четири поглавља ауторка пружа преглед различитих теоријских приступа и на тим основама насталих различитих модела социјалне компетентности, те описује које је конкретне социоемоционалне вештине потребно развијати код ученика, односно на који начин васпитно-образовна пракса може допринети развијању социјалне компетентности и превенцији неприхватљивих облика понашања ученика. Посебно су анализирани аспекти васпитног рада који се односе на сферу наставних и ваннаставних активности из угла њихових могућих ефеката на развијање социјалне компетентности ученика. Поред тога, истакнута је улога кључних актера васпитно-образовног процеса (наставници, ученици, родитељи), те значај и могућности сарадње наставника и родитеља у развијању социјалне компетентности ученика. У последњем поглављу, сагледавањем свих компоненти системског приступа дате су препоруке које се односе на неке од предуслова које је потребно остварити како би се обезбедила успешна примена системског приступа у развијању социјалне компетентности ученика у школи. Као што је јасно исказано од стране рецензента, разматрање васпитне улоге школе, чији нужан сегмент чини развијање социјалне компетентности ученика, није у довољној мери уграђено у васпитно-образовно деловање школе, те указивање на тачке ослонца и на мере које је потребно предузимати у остваривању системског и интегрисаног приступа овом феномену представља значајан допринос не само васпитно-образовној теорији и пракси, већ и образовању студената у овој области.

У свом научно-истраживачком раду др Марија Јелић посебну пажњу посвећује проблематици васпитања деце са тешкоћама у развоју и проблемима у понашању у породичном и школском окружењу, што представља актуелну, али истовремено и недовљно заступљену и развијену област истраживања у педагогији. Рад под називом *Тешкоће у социјалном функционисању адолесцената различитог породичног и интелектуалног статуса* [коаутор И. Стојковић] имао је за циљ да се испита степен повезаности породичног и интелектуалног статуса адолесцената са различитим тешкоћама у њиховом социјалном функционисању. Резултати су потврдили да млади без родитељског старања показују више проблема у понашању од њихових вршњака са родитељским старањем и да породични статус има већи ефекат на проблеме у понашању него интелектуални статус. Указано је да се родитељи са ометеним дететом у породици суочавају са већим бројем изазова и тешкоћа у одгајању деце него родитељи младих типичног развоја и да су потребна даља истраживања о повезаности срединских

чинилица са тешкоћама у социјалном функционисању младих. Такође, у раду под називом *Утицај родитељства на социјалну компетентност адолесцената са интелектуалном ометеношћу и адолесцената типичног развоја* [коаутор И. Стојковић], полазећи од теорије различите осетљивости на срединске утицаје, циљ је био да се испита да ли подржавајуће окружење насупрот неподржавајућем окружењу има веће повољне ефекте на социјалну компетентност адолесцената са интелектуалним ометеношћу у односу на адолесценте типичног развоја. Резултати су потврдили повољније ефекте код адолесцената са интелектуалном ометеношћу у поређењу са адолесцентима типичног развоја у погледу *самоконтроле, кооперативности и одговорности*, али не и за *екстернализоване проблеме*. Импликације добијених резултата у погледу превенције екстернализованих проблема дискутоване су у односу на школски и породични контекст. Истакнуто је да је улога школе посебно важна за оне ученике који одрастају у неподржавајућем породичном окружењу, те да би програми усмерени на развијање социјалне компетентности адолесцената требало да буду засновани на сарадњи школе и породице. Узимајући у обзир позитивне исходе које јединствено деловање породице и васпитно-образовне установе има на рани развој детета, један број радова кандидаткиње усмерен је на идентификовање фактора који доприносе сарадњи ова два чиниоца васпитања (*Korelati opažanja saradnje između roditelja i vaspitača u predškolskim ustanovama*), утврђивању разлика у нивоу сарадње у појединим подручјима (*Saradnja predškolske ustanove i roditelja iz ugla vaspitača*), као и да ли постоје разлике у сарадњи са родитељима деце са сметњама у развоју и без сметњи (*Сарадња родитеља деце са сметњама у развоју и вртића из перспективе васпитача*). Импликације ове групе радова указују на интервенције које је потребно предузети на плану сарадње родитеља и васпитача у циљу поспешивања појединих аспеката сарадње како би ефекти на развој деце били бољи.

Анализа садржаја и квалитета објављених радова др Марија Јелић показује да кандидаткиња поседује темељна знања из различитих области педагошке науке и да је веома добро овладала методологијом педагошких истраживања. У проучавању одабраних научних и стручних проблема др Марија Јелић заузима интердисциплинарни приступ, односно користи теоријска сазнања развијена не само у оквиру педагошке науке и методологије педагошких истраживања, већ и психологије, специјалне едукације, социологије, права. Резултати научно-истраживачког рада кандидаткиње, као и педагошке импликације које из тога произилазе, представљају оригиналан и значајан допринос развоју теорије и праксе васпитања и образовања.

СТРУЧНО-ПРОФЕСИОНАЛНИ ДОПРИНОС

а) Чланство у организационим и програмским одборима научних скупова

Кандидаткиња је била члан програмског одбора Стручно-научног скупа са међународним учешћем *Специфичности образовања, васпитања и социјалне заштите особа са сметњама у развоју*, одржане 2 и 3. новембра 2018. године у Кикинди и члан програмског одбора *X међународног научног скупа "Специјална едукација и рехабилитација данас"*, одржаног 25-26 октобар 2019. године у Београду. Такође, именована је за рецензента Зборника радова са Националног научног скупа *Евалуација ефеката инклузивног образовања у Републици Србији* одржаног 21. децембра 2020. године на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију у Београду, а рецензирала је и радове објављене у научном часопису *Зборник института за педагошка истраживања*, 52(2), 2020 година (М24).

б) Менторства и чланства у комисијама за израду докторских дисертација, магистарских теза и завршних радова на академским мастер студијама

На академским мастер студијама, др Марија Јелић била је члан комисија за израду следећих завршних мастер радова:

1. Александра Манић (2017). *Функција вербалне агресије код ученика са интелектуалном ометеношћу* Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
2. Мартина Пантић (2019). *Јутјубер као модел идентификације деце и адолесцената* Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
3. Јована Стојић (2019). *Повезаност породичних ризичних фактора и зависности од хероина* Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
4. Јана Вуловић (2020) *Самопоштовање и употреба цигарета код средњошколаца* Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
5. Александра Бабић (2020). *Бихејвиоралне манифестације егзекутивних функција код деце без родитељског старања* Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију.

в) Учешће у научним и стручним пројектима

Др Марија Јелић учествовала је у више научних и стручних пројеката Научноистраживачког центра Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију:

1. *Евалуација ефеката инклузивног образовања у Републици Србији* (2020). Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
2. *Едукативна и рехабилитациона подршка детету, породици и институцији* (2019). Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
3. *Методе процене у специјалној едукацији и рехабилитацији* (2018). Универзитет у Београду – Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију

Оцена стручно-професионалног доприноса

Комисија позитивно оцењује стручно-професионални допринос др Марије Јелић. Током протеклог изборног периода, кандидаткиња је била члан програмског одбора једног скупа међународног значаја и једног стручно-научног скупа са међународним учешћем; члан у 5 комисија за одбрану мастер радова и ангажована на три национална пројекта Научноистраживачког центра Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију. Осим тога, била је рецензент Зборника радова са Националног научног скупа и рецензирала је научне радове у часопису међународног значаја.

ДОПРИНОС АКАДЕМСКОЈ И ШИРОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

а) Чланство у органима управљања, стручним органима или комисијама на Факултету

У претходном изборном периоду, др Марија Јелић активно учествује у раду Катедре за педагогију, психологију и социологију, Наставно-научног већа и Изборног већа Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију. Такође, у 2017. години кандидаткиња је била члан Комисије за праћење и унапређење наставе (Одлука бр. 3/31 од 01.03.2017.) и Комисије за процену постојања сукоба интереса на Факултету (Одлука бр. 3/144 од 15.12.2017.). Као део Комисије за попис робе за даљу продају (књиге и образци) Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (Одлука бр. 1/125 од 19.11.2019.) била је ангажована у 2019. години. Током 2020. године била је члан Комисије за акредитацију високошколске установе и студијских програма (Одлука бр. 3/41 од 14.04.2020.).

б) Учесће у наставним активностима ван студијских програма или у активностима популаризације науке.

Од 2018. године др Марија Јелић аутор је и реализатор акредитованог програма стручног усавршавања запослених у образовању (<https://zuov-katalog.rs/>) под називом *Развијање социјалних компетенција деце и ученика: модел подршке инклузивном приступу васпитања и образовања*. Такође, један је од аутора акредитованог програма стручног усавршавања запослених у социјалној заштити (област Подршка деци и младима) под називом *Подстицање просоцијалног и превенција агресивног понашања младих* (www.zavodsz.gov.rs/). Поред тога, укључена је и у рад Центра за саветодавни рад Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију где са педагошког аспекта учествује у пружању стручне помоћи и подршке деци и младима у ризику за проблеме у понашању и њиховим породицама.

Оцена доприноса академској и широј заједници

Комисија сматра да је др Марија Јелић у претходном изборном периоду остварила значајан допринос раду Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију кроз ангажовање у бројним факултетским комисијама и радним телима. Њен допринос академској и широј заједници огледа се и кроз ангажовање у конципирању и реализацији акредитованих програма стручног усавршавања запослених у образовању и запослених у социјалној заштити, као и у пружању стручне помоћи и подршке деци и младима у ризику за проблеме понашања и њиховим породицама које спроводи Центра за саветодавни рад Факултета.

МИШЉЕЊЕ О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ

Комисија сматра да др Марија Јелић испуњава општи услов, обавезне и изборне услове за избор у звање ванредног професора у групацији друштвено-хуманистичких наука.

а) Општи услов

Др Марија Јелић испунила је услове за избор у звање доцента. У звање доцента изабрана је 14.07.2016. године на Универзитету у Београду – Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију.

б) Обавезни услови

Др Марија Јелић испуњава све обавезне услове за избор у звање ванредног професора. Детаљнији приказ испуњених обавезних услова дат је у Табели 2.

Табела 2 – Приказ испуњености обавезних услова за избор у звање ванредног професора (Правилник о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду)

Обавезни услови	Остварени резултати током протеклог изборног периода
Искуство у педагошком раду са студентима, односно, од стране високошколске установе позитивно оцењено приступно предавање из области за коју се бира, уколико нема педагошко искуство.	Једанаест година искуства у педагошком раду са студентима (у радном односу на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију од 2010. године) Испуњен услов
Позитивна оцена педагошког рада добијена у студентским анкетама током целокупног протеклог изборног периода.	Просечна оцена на студентским анкетама: 4,82 Испуњен услов
Објављена два рада из категорије М20 или пет радова из категорије М51 у периоду од избора у претходно звање из научне области за коју се бира. Радови у категоријама М22 М23 и М24 могу бити замењени са радовима М41, М42 и М11-М13, а радови у категоријама М23 и М24 и са радовима у категорији М41, М42 и М11-М14.	2 рада категорије М24 1 рад категорије М51 2 рада категорије М14 Испуњен услов
Оригинално научно остварење или руковођење или учешће на пројекту.	Учешће у три национална пројекта Научноистраживачког центра Факултета. Испуњен услов
Одобрен и објављен универзитетски уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија (са ISBN бројем) из научне области за коју се бира, у периоду од избора у претходно звање.	Објављена научна монографија: Jelić, M. (2020). <i>Razvijanje socijalne kompetentnosti učenika u školi</i> . Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju. ISBN 978-86-6203-144-0 Испуњен услов
Један рад са међународног научног скупа објављен у целини категорије М31 или М33.	2 рада категорије М33 Испуњен услов
Један рад са скупа националног значаја објављен у целини категорије М61 или М63.	1 рад категорије М61 2 рада категорије М63 Испуњен услов

в) Изборни услови

Др Марија Јелић испуњава изборне услове за избор у звање ванредног професора. У претходном изборном периоду, кандидаткиња је испунила три одреднице

из изборног услова који се односи на *стручно-професионални допринос* и две одреднице из изборног услова који се односи на *допринос академској и широј заједници*. Детаљнији приказ испуњених изборних услова дат је у Табели 3.

Табела 3 – Приказ испуњености изборних услова за избор у звање ванредног професора (Правилник о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду)

Изборни услови	Остварени резултати током протеклог изборног периода
<i>Стручно-професионални допринос</i>	
2. Председник или члан организационог или научног одбора на научним скуповима националног или међународног нивоа.	Члан програмског одбора једног стручно-научног скупа са међународним учешћем и члан програмског одбора једног скупа међународног значаја. Испуњен услов
3. Председник или члан комисија за израду завршних радова на академским мастер или докторским студијама.	Члан комисије у изради пет завршних мастер радова. Испуњен услов
4. Руководилац или сарадник на домаћим и међународним научним пројектима.	Учешће у три национална пројекта Научноистраживачког центра Факултета. Испуњен услов
<i>Допринос академској и широј заједници</i>	
2. Председник или члан органа управљања, стручног органа или комисија на факултету или универзитету у земљи или иностранству	Члан Комисије за праћење и унапређење наставе (2017). Члан Комисије за процену постојања сукоба интереса на Факултету (2017). Члан Комисије за попис робе за даљу продају (2019). Члан Комисије за акредитацију високошколске установе и студијских програма (2020). Испуњен услов
4. Учешће у наставним активностима ван студијских програма или у активностима популаризације науке.	Од 2018. године аутор и реализатор акредитованог програма стручног усавршавања запослених у образовању (<i>Развијање социјалних компетенција деце и ученика: модел подршке инклузивном приступу васпитања и образовања</i>). Од 2009 аутор и реализатор акредитованог програма стручног усавршавања запослених у социјалној заштити (<i>Подстицање просоцијалног и превенција агресивног понашања младих</i>). Учешће у активностима Центра за саветодавни рад Факултета кроз пружање стручне помоћи и подршке деци и младима у ризику за проблеме у понашању и њиховим породицама. Испуњен услов

ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

На основу увида у приложену конкурсну документацију, анализе наставног и научног рада и осталих чињеница презентованих у овом Извештају, Комисија је закључила да др Марија Јелић, доцент Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију, испуњава све научне, стручне, педагошке и законске услове прописане Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Београду, Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду и Статутом Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију за избор у звање ванредног професора.

Комисија једногласно предлаже Изборном већу Универзитета у Београду – Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију да утврди предлог да се др Марија Јелић изабере у звање ванредног професора за ужу научну област Општа педагогија са методологијом и историја педагогије и да га проследи Универзитету у даљу процедуру.

У Београду, 12. 04. 2021.

КОМИСИЈА

др Радован Антонијевић, редовни професор
Универзитета у Београду – Филозофског факултета

др Бранко Јовановић, редовни професор
Универзитета у Приштини – Филозофског факултета

др Оливера Кнежевић-Флорић, редовни професор
Универзитета у Новом Саду – Филозофског факултета